

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

Glasilo za kmetijstvo in deželno kulturo.

Izdaja

c. kr. kmetijska družba štajerska.

Nemški uredjuje generalni tajnik
ces. svetovalec **Friderik Müller.**

Na slovensko prelaga
nadučitelj **Jožef Mešiček** v Sevnici.

Vsebina: Najviša zahvala. — Vabilo in vzpored za 75. občni zbor c. kr. kmetijske družbe. — Iz razprav centralnega odbora. — Julij Grubinger † — Razne reči: Zelena gnojitev pri sadjarstvu. O nekem novem sredstvu za konserviranje mleka. Strežba perutnini po zimi. O belem toku pri kravah. O zatiranju grozdne plesnobe (Oidium). Različna vsebina tolšče pri mleku. Veči uvoz italijanskih vin. Častna izvolitev. — Objave Raiffeisen: Raiffeisenova posojilna društva. — Uradne vesti. — Tržna poročila. — Naznanila.

Predsedništvo

c. kr. kmetijske družbe štajerske v Gradcu

prejelo je od c. kr. namestnije nastopno obvestilo:

Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo so za lojalne izjave, izražene od c. kr. kmetijske družbe štajerske ob Najvišem 50letnem vladnem jubileju, blagovolili najmilostneje izreči Najvišo zahvalo.

O tem se obvešča častito predsedništvo vsled ukaza gospoda ministerskega predsednika z dne 20. decembra 1898, št. 1625 M. P.

Vabilo in vzpored

za

75. občni zbor c. kr. kmetijske družbe štajerske

dne 22. in 23. marcija 1899 v stanovski hiši v Gradcu.

Začetek dne 22. marcija ob štirih popoldne.

Dnevni red:

1. Otvoritev zborovanja po predsednika.
2. Predlogi revizijskega odbora, zastran
  - a) proračuna za leto 1899; b) računskega zaključka za leto 1898; c) upravnega poročila za leto 1898.
3. Volitev revizijskega odbora za prihodnje leto.
4. Predlogi podružnic.
5. Volitev v centralni odbor na mesto umrlega gospoda ravnatelja Henrika Kalman n.
6. Darila in odlikovanja udom, kateri imajo posebne zasluge za kmetijstvo.

Vsi predlogi podružnic, ki bi naj prišli na podlagi tega dnevnega reda v tem občnem zboru na razpravo, morajo natanko utemeljeni **najkasneje do 15. februarja 1899** doposlati se centralnemu odboru.

Ti od podružnic za občni zbor namenjeni predlogi, ako res spadajo pred občni zbor, bodo razmnoženi in gospodom delegatom doposlani še pred občnim zborom.

V Gradcu, dne 10. januarja 1899.

Centralni odbor c. kr. kmetijske družbe štajerske.

Adalbert grof Kottulinsky,
predsednik.

Ces. svet. Friderik Müller,
stalni generalni tajnik.

Iz razprav centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe štajerske

v njega seji dne 13. decembra 1898.

<p>Navzoči so bili: predsednik Njegova Vzvišenost gospod Adalbert grof Kottulinsky kot prvomestnik; I. podpredsednik gospod Henrik vitez pl. Plessing; II. podpredsednik gospod Alojzij Posch; zastopnik vlade gospod c. kr. namestnijski svétnik Henrik baron Hammer-Purgstall; centralni od-</p>	<p>borniki: gospodje Karel vitez pl. Haupt, Jožef Holzer, Rainer Hoesch, Jožef Kappel, dr. Ivan grof Meran, Franc baron Morsey, Egon vitez pl. Pistor, dr. Henrik Reicher, Friderik baron Rokitansky, Moric Stallner, dr. Pavel baron Störek, Jožef Sutter, Ivan Thunhart, Anton Walz in generalni tajnik ces. svét-</p>
--	--

nik Friderik Müller, ob enem kot zapisnikar. Drugi gospodje so opravičeni.

Pred razpravo dnevnega reda dá predsednik prečitati dopis c. kr. namestnije, s katerim se družba obvešča, da so c. in kr. Apostolsko Veličanstvo za lojalno poklonstvo povodom Najvišega petdesetletnega vladnega jubileja blagovolili izreči Najvišo zahvalo.

Zbor je stojé vzel Najvišo zahvalo preponižno na znanje.

Nadalje dá predsednik prečitati dopis Nj. Prevzvišenosti gospoda namestnika, v katerem se njega uradni nastop naznani predsedništvu družbe, in Nj. Prevzvišenost podá zagotovilo, da se bode za toli važno delovanje družbe vselej najtopleje zanimal in da bode po svoji moči pospeševal nje smoter. To obvestilo vzame se pritrjevalno na znanje. Predsednik naznani, da se bode predsedništvo ob priložnosti predstavilo novemu gospodu namestniku.

Predsednik spominja se v toplih besedah dne 30. decembra m. l. umrlega družbinega blagajnika gospoda Julija Grubinger, kojega bode družba ohranila v trajnem, častnem spominu.

Vsled smrti blagajnikove potrebne so bile provizorične odredbe, ki se vzamejo na znanje. Gledé tega provizorija in nove namestitve te službe predloži predsednik nastopne predloge:

1. Centralni odbor vzame odredbe, katere je predsedništvo ukrenilo ob smrti družbinega bla-

gajnika, gospoda Julija Grubinger, zlasti takoj opravljeno skontrovanje in provizorično namestitev upokojenega grajščinskega oskrbnika gospoda Žige Sutter za blagajnika proti dnevnščini 3 gld. odobrilno na znanje.

2. Centralni odbor sklene, pri letošnjem občnem zboru predlagati definitivno namestitev družbinega blagajnika z letno plačo 900 gld., ki bo zavezan, pred in popoldne v pisarni službovali, in bo imel strokovno usposobljenost za vnanje komisijoniranje.

3. Za natančno vredbo posloводства blagajnikovega naj se izdela služabno navodilo.

4. Predloga pod 2 in 3 naj se odboru, sestoječemu iz treh članov, izročita z nalogom, da o tem v prihodnji seji centralnega odbora poda poročilo in stavi nasvete.

5. Vdovi za blagajnikom gospodom Grubinger izplača se posmrtni kvartal v okroženem znesku 200 gld.

Ti predlogi sprejmejo se z dostavkom, da se bode plača odmerila še le po določbi novemu blagajniku pripadajočih opravil, da se ta služba razpiše in se za prvo leto zahteva provizorij.

V odbor izvolijo se gospodje: dr. Reicher, baron Störek in generalni tajnik.

Poročilo odbora za presojevanje predlogov, ki so jih stavile podružnice Weiz, Lipnica, Ptuj in Schladming v gozdnih zadevah. Poročevalec gospod dr. Ivan grof Meran.

Po obširnem posvetovanju sprejmejo se nastopni predlogi:

Vlada se naprosi:

1. da znatno pomnoži gozdarsko osebje politične uprave in tako odpomore po celi deželi že davno občutnemu nedostatku, in

2. da pri imenovanju teh opraviteljev brezpogojno gleda na to, da so tisti poprej najmanj tri leta službovali v izvršujočem gozdnem oskrbništvu.

Nadalje izreče centralni odbor nadejo, da se bode pri izdavi novega deželnega gozdnega zakona, ki se potrebna zdi tudi centralnemu odboru, kolikor mogoče ozir jemalo na interese manjših, največ s poljedelstvom se bavečih gozdnih posestnikov, kakor tudi na potrebe poljedelstva sploh, zlasti pa, da se bode zakonito vredil odpust davka onim gozdnim posestnikom, ki se morajo omejiti v izkoriščevanju svojih gozdov iz javnih ozirrov.

Štajerskemu gozdarskemu društvu se za radovoljno oddano, na želje domačega poljedelstva blagohotno se ozirajočo izjavo mnenja izreče najtoplejša zahvala.

Predlogi preosnovnega odbora. Poročevalec Njegova Prezvzišenost gospod grof Kottulinsky.

Podpredsednik gospod vitez pl. Plessing prevzame predsedovanje.

Poročevalec pojasni predloge odborove, potem pa se vname živahna debata. Pri tem se z ozirom na posebne razmere poedinih podružnic razvijo nova vodila, na katera se želi ozir jemati. Vsled

tega se odbor pomnoži z gospodi grof Meran, Walz in baron Rokitansky in naprosi, da vzame dozvedene želje na presojevanje.

Določitev dneva za občni zbor.

Predsednik prevzel je zopet predsedovanje.

S potrdilom vzporeda določita se za občni zbor dneva 22. in 23. marcij.

Ob tri četrt na dve popoldne se seja prekine do 3. ure popoldne.

Po obnovitvi seje nadaljuje se razprava dnevnega reda.

Poročilo gospoda dr. barona Störck o predlogu Pistor zastran znižbe prenosnine.

Poročevalec opozori na to, da je vlada predložila državnemu zboru tozadevni načrt novega zakona, v katerem se nahaja cela vrsta bistveno ugodnejših določil, tako, da se predlog Pistor v svoji sedanji obliki ne more izvesti.

Poročevalec prosi za imenovanje soporočevalca z ozirom na važnost predmeta, in si pridržuje, da bode še le potem stavil določne predloge.

Sprejeto.

Gospod Thunhart stavi nastopni nujni predlog:

Da se določijo plemenski znaki murbodenskega goveda, skliče se naj komisija, sestoječa iz obstoječih zarodnoknjižnih komisij tega plemena, okrožnih načelnikov in enega zastopnika centralnega odbora, ki bo imela poročati centralnemu odboru.

Ta predlog je sprejet z dostavkom, da se povabijo načelniki ži-

vinoglednih komisij za sodne okraje Leobnu. Ustrezajoč želji predlagatelja, odpošlje centralni odbor generalnega tajnika.

Z ozirom na pozni čas se seja o pol petih zvečer zaključí.

Julij Grubinger †

Dne 30. decembra 1898 zvečer ob 10. uri je gospod Julij Grubinger, blagajnik e. kr. kmetijske družbe štajerske vsled srčnega krča nenadoma umrl. Pokojnik opravljal je to službo dolgo vrsto let in je bil o priliki svojega petindvajsetletnega služabnega jubileja v priznatev njegovega izbornega službovanja odlikovan z družbino svetinjo in častnim darilom.

Družba izgubi z njim izvrstnega, zvesto udanega uradnika, kateri je res do zadnjega dihleja služil družbi.

Razne reči.

Zelena gnojitev pri sadjarstvu.

Spisal učitelj Stratmann v Altenessen.

V kmetijstvu se zelena gnojitev že davno s pridom porablja. Obstoja pa v tem, da se posejejo in potem v zelenem stanu podorjejo rastline, ki imajo to svojstvo, da za svojo rast potrebni dušek srkajo iz zraka. To svojstvo nahaja se pri metuljnicah, torej stročnicah (grahu, grašici, fižolu) in raznih deteljah. Kako si te rastline dušik iz zraka prisvajajo, tega tukaj ni treba razlagati; zadostuje, da se samo opozori na to, da gnojenje s temi rastlinami, ki imajo dušika v posebno veliki množini v sebi (če je njih rast

bujna), zemlji dovaja tisto množino dušika, kakor obilna gnojitev s hlevskim gnojem, je pa ob sejanju nižje imenovanih rastlin skoro za polovico ceneja. Tudi z ozirom na izboljšavanje zemlje vsled razpadanja organskih rastlinskih delov v črnico, nadomesti zelena gnojitev hlevski gnoj.

Umevno je torej, ker le prevelikokrat nedostaje potrebnega hlevskega gnoja, da so te „nabiravce dušika“ iz neusahljivega dušikovega vira atmosferskega zraka, ki približno do štirih petin iz dušika obstoji, skušali vporabljeni

tudi pri sadjarstvu. Mnogi poskusi, kakor je razvidno iz dotičnih poročil, imeli so dober uspeh.

Po teh splošnih opomnjah bode morda marsikaterega čitatelja zanimalo zvedeti, kako je zeleno gnojitev pri sadjarstvu izvrševati. Najboljše bodo za to stročnice ali detelje, ki koncem pomladi dorastejo ali dorasti zamoreje. Rastline, ki poletje pretrpijo, bodo drevju ne le redilne snovi pritr-govale, marveč tudi deževnico do cela ali večinoma zá-se porabile in tako povzročile naravnost hiranje dreves. S prav dobrim uspehom rabila ze je že mnogo pri vinarstvu in sadjarstvu laška ali inkarnatska detelja in grašica; zakaj te rastlini sejemo lahko že avgusta in septembra meseca in sta maja meseca prihodnjega leta že toliko razviti, da ju moremo podorati. Druga korist je s tem združeno rahljanje in prezračevanje zemlje, ki je važno baš ob pričeti rasti v tem času, in izkoriščevanje dušikovih redilnih snovi s strani dreves med poletjem. Po-vedano še bodi, da je inkarnatska

detelja manj pripravna za lahka nego li za dobra tla, dočim uspeva grašica tudi na lahki in srednji zemlji.

Da se pa bodo rastline za zeleno gnojitev dobro razvile, treba je naprejšnje gnojitve s kalijem ali fosforovo kislino. Tudi apna ne sme zemlji nedostajati. Te redilne snovi so tako rekoč privlačna sila za atmosferični dušik; one store, da postanejo rastline, rekel bi, dušika lačne. Tudi se morajo te redilne snovi v zemlji nahajati zaradi dreves. Za kalijevo gnojitev so primerne kalijeve soli: klorkalij ali žveplokisli kali boljše nego kajnit, zlasti za težke zemljine in za pritlično drevje. Na kvadratni meter površine je vzeti za težka tla 20 gramov, za lahka (peščena, kalija revna) 30 gramov klorkalija ali žveplokislega kalija, kajnita pa štirikratna množina. Za gnojitev s fosforovo kislino treba je za kvadratni meter 50 gramov superfosfata ali 100 gramov 20-odstotne Tomasove žindre.

(„Mitth. über Obst- und Gartenbau“.)

O nekem novem sredstvu za konserviranje mleka

prinaša dunajski časopis „Land-wirthschaftliche Zeitung“ sledeče pojasnilo: „V novejšem času priporoča v kmetijskih listih A. Schwarz na Dunaju pod oznamenilom „ravnaje po prof. Gärtner-ju“ novo, „patentovano“ skrivno sredstvo, o katerem pove naznanilo, da „ohrani mleko tudi v času največe vročine in soparice, tudi ob

nevarnem vremenu, kakor ob dežju najmanj 48 ur sveže in sladko, ki se tudi ob kuhanju ne zasiri.“ Dalje je „ob popolnoma porokovanem učinku ravnaje zelo priprosto in zdravju ne samo neškodljivo, marveč celo hasljivo. Stroški so neznatni, ker stane konserviranje 1000 litrov mleka komaj 50 kr. i. t. d.“ Ta novi način obstoji v

tem, da se 5 gr tega „konservajočega sredstva“ raztopi v nekoliko litrih kravjetoplega mleka in se potem zmeša s 100 litrov mleka. Mleko se pusti potem kakor po navadi ohladiti. Na razpolaganje nam dana izvirna poskušnja tega tako priporočanega sredstva je beli, kristalni, v vodi ne čisto raztopljev prašek malo kiselastega okusa in naslednje kemične sestave: 13·98% vode, 30·91% fosforove kisline, 16·98% klor, 36·95% kalija in 4·24% natrona, to je 103·06%; od tega je odšteti 3·83% kisleca (za klor), 99·23%. Iz tega sledi, da je preparat mešanica fosfatov in klorcev lužnin, in sicer iz približno 25% mononatrijevega fosfata in približno 35% klorkalija, koje soli so, kakor je znano, sestojni del mlečnega pepela. Ta zmes soli, v predpisnem razmerju teže mleku pri-

dejana, pomnoži v mlečnem pepelu vsebino kislih kalijevih fosfatov za približno 0·03 gr v 1 litru, ta množina, kakor tudi primešan klorkalij ne more biti zdravju niti hasljiv niti škodljiv in je tudi za sesedanje sirovine vsled mlečne kisline brez vsega pomena. Taka pomnožba mlečnega pepela nima za mlekarka nikake praktične vrednosti, pač pa prinaša dobiček prodajalcu skrivnega sredstva, ker dobi za 100 gr tistega 1 gld., dočim je zares le 25 kr. vredno. Posestnike mlekaren in prodajalce mleka moramo odločno svariti pred porabo tega skrivnega sredstva in priporočamo za konserviranje mleka, držati se kakor doslé tudi zanaprej dosedaj običajnega ravnanja.

C. kr. kmetijsko-kemijsko poskušališče
na Dunaju: A. Devarda.

Strežba perutnini po zimi.

Perutnina v mrzlem letnem času ni povsod deležna potrebne postrežbe in pazljivosti. Zategadelj pa tudi toliko perutnine po zimi zboli in pogine in dobi se od nje v tem času tako malo jajec. Po drugod pa se za perutnino zopet preveč skrbi s tem, da se zapre po več mesecev v tesen, majhen, topel zimski hlev, narejen v kravjem ali ovčjem hlevu; ker se premalo giblje in je zmerom na toplu, omehkuži se perutnina in zato jo napadejo razne bolezni ter veliko je pogine. Pač se naj perutnini po zimi ob hudem mrazu

in velikem snegu pripravi topel, svetel, suh hlev, ter ob metežu in mokromrzlem vremenu ne izpušča iz hleva; ob nepremrzlem, suhem, solnčnem vremenu pa se mora tudi po zimi perutnini dati priložnost, da se na prostem giblje. Kokošim se v kakem solnčnem zavarovanem kotu na dvorišču, morda pod napuščeno streho ali v kolarnici pripravi kup peska, da se kopljejo v njem; race in gosi dobijo včasih čiste vode za kopel. Perutnini pokladamo predpoludne mlačno-toplo mehko hrano, kuhan krompir, zmešan s pšeničnimi otrobi;

zrnje jim je bolje dajati popoludne in priporoča se, metati jim zrnje zmerom na pesek pod kolarnico, da imajo kaj za razgrebati. Posebno je treba skrbeti za napoj perutnini; voda v posodi ne sme zmrzniti, in perutnina se ne sme siliti, da od žeje požira sneg, ki povzroči raznovrstne bolezni. Priporočno je v napojno vodo položiti nekoliko rjastih žrebljev ali pa

primešati prav malo železne galice. Kurnjake je treba tudi po zimi večkrat izčistiti in nastlati perutnini z novim peskom.

Dobra strežba in krmljenje napravi, da kokoši tudi po zimi čisto ne prenehajo jajca nesti, zlasti pa, da perutnina čvrsta in zdrava dočaka pomladi in daje potem tudi primeren hasek.

(Wochenbl. d. l. Vereines in Bayern.)

O belem toku pri kravah.

Spisal živinozdravnik Igel, Wunderkingen.

Zastran belega toka zastavila so se pri tem listu že večkrat vprašanja. Beli tok povzročuje zastalo dražljivo stanje, zlasti prestana hitra vnetja, kakor strdenje hipertrofičnih (povečanih) žlez, dalje pa posebno gnijoče trebilo, mrtvi mladiči. Tudi starost upliva na nagnenje k takim skrivnim boleznim maternice, pri katerih tkalina sčasoma izgubi svojo jakost in svojo odpornost. Kar se tiče ozdravljenja belega toka, rabijo se največ znotraj skrčujoča sredstva, in včasih se živalim tudi vbrizgljajo taka sredstva. Posebno uspešno se je pokazalo izplakovanje maternične dupline.

Ozdravljenja pri takih boleznih ni vselej za gotovo pričakovati, zlasti takrat ne, če bolezen že dolgo traja in so sluznice že močno razpadle.

V tem listu se je enkrat vprašalo, če bi ne kazalo kravo s tako boleznijo določiti za mesnico. Posestnikom takih krav sem že večkrat svetoval, jih za mesnico pro-

dati, celo krave, pri katerih se je bilo ozdravljenja nadejati. Bile so to največ take krave, ki so bile slabe za mleko in tudi za pleme nedobro sposobne. Dobil sem namreč izkušnjo, da pri teh kravah traja leto dni in še dlje, predno so nam po prihodnji otelitvi zopet popolnoma v prid, in tudi to ni vselej gotovo.

Že veliko let me živinoposestniki, celo iz oddaljenih krajev poprašujejo za svet, kako odpravljati beli tok; živali največ nisem dobil pred oči. Ker sem dvomil, če ni morebiti kak drugi sumljiv tok iz nožnice, zato sem vselej svetoval, naj se živali ne rabijo za pleme, dokler ne ozdravijo. Ako bi se zmerom na to gledalo, bi se po mojem prepričanju ne pojavili tolikrat mehurčkasti izpuščaji. V najnovejši številki živinozdravniškega tedenskega lista opisuje okrožni živinozdravnik Martens nalezljiv katár v nožnici in maternici. Pri- poveduje, da nastane najprej katár v nožnici, ki se lahko razširi po

materničnem grlu na sluznico maternice, kar pri brejih kravah povzroči, da zvržejo. Martens meni, da so kužljivi negodni porodki pri kravah naravnost nasledki nalezljivega katára v nožnici in maternici. Iztrebek, ki se izločuje pri nožničnem katáru, razlikuje se od belega toka v tem, da je prvi brez duha, zadnji pa smrdljiv.

Ker tudi Martens opomni, da nastane beli tok največ vsled zastajanja trebila, tedaj hočem o tem še nekaj navesti. V dolgoletnem svojem službovanju zdravil sem že tisoče krav in tudi kobile z zastalim trebilom. Opazil sem, da živinoposestniki pri takih boleznih

navadno nič ne store; zato se pa tudi večkrat prigode slučaji omejnene te bolezni. S pravočasnim vbризgljanjem ali tudi izplakovanjem maternice se ta nezgoda lahko odvrne brez velikih stroškov. Ako se po prestanih težkih porodih, ki povzročijo navadno otiske in razrušbo poedinih delov tkanine, trebilo popolnoma ne izloči, je slučaj čisto nevaren. Odpahnjeni gnijoči ostanki trebila pridejo z ranami v dotiko, in kri se zastupi. Znano mi je, da je že marsikatera žival poginila, ker se v takem slučaju niso koj v začetku rabila potrebna sredstva.

(Württb. Wochenbl. f. Landw.)

O zatiranju grozdne plesnobe (Oidium).

V št. 30. lista „Wochenblatt des landwirthschaftlichen Vereines im Grossherzogthum Baden“ opisal sem ravnanje, zatirati istočasno grozdno plesnobo (oidium) in listne bolezni na ta način, da navadni mešanici galice in apna primešamo še raztopino žvepla.

V mojem vrtu s tako mešanico poškröpljene trte imajo ne navadno lepo listje, katerega se še zdaj drži galica in žveplo. Učinka na bolezni pa nisem mogel zanesljivo opazovati, ker so se bolezni v obče le malo prikazale.

Gospod Ernest Kiefer v Grenzach-u naznanja mi sledeče:

„V zãdnjih letih sem imel priložnost, opazovati učinek z žvepleno raztopino pomešane mešanice galice in apna pri gospodu Koger v Oellingen-u. Uspehi so jako

ugodni. Listje bujno raste, na lesu in grozdju je lesno plesnobo komaj opaziti; les ima mlade, zdrave poganjke. Tako pokončavanje zdi se mi dosti bolj zanesljivo nego žveplanje. Mislím namreč, da se žveplo dobro prime in ga dež ne more sprati, kakor tedaj, če žveplo prasišimo“.

Ako so napravili poskuse tudi drugi kmetovalci, bilo bi jako želeli, da bi naznanili svoje opazbe.

V gori navedenem spisu sem povedal, da se mora rabiti žveplena raztopina. Ker pa je ta veliko dražja nego zmleto žveplo, napravljaj sem s slednjim nadaljne poskuse in sem spoznal, da se tudi zmleto žveplo dobro meša z vodo, oziroma z zmesjo galice in apna, ako ga poprej skrbno vmesijo z vodo v čvrsto testo in ga potem

polagoma stanjšujemo v redko tekočino. Ker je zmleto žveplo jako po ceni in pomaga tako proti grozdnim plesnobi kakor tudi proti drugim plesnivčevim glivicam, katerih zmes galice in apna ne pokonča, zato se sme priporočati, da se za škropljenje trt, drevja, vrtnic in drugih rastlin pridene tej zmesi

na hektoliter še 2 kg fino zmletega žvepla. Povdarjam pa, da se mešanje posreči le tedaj, če je žveplo prav drobno zmleto in čega poprej z malo vode dobro vmesimo v testo, tako da ni v njem nikakih grudic več.

Dr. J. Messler.

Različna vsebina tolšče pri mleku.

Preiskave mleka v raznih stadijih molžnje kažejo veliko razliko gledé vsebine tolšče, in sicer našlo se je, da je bilo v prvem curku iz kravjega vimena 1·2 odstotka tolšče, v prvi izmolžnjeni četrtinki vimena 2·1 odstotka tolšče, v na pol izmolženem vimenu 3·6 odstotkov tolšče, v tričetrtinsko izmolženem vimenu 5·2 odstotkov tolšče, v zadnjem mleku 7·1 od-

stotkov tolšče in v zadnjih kapljah 10·0 odstotkov tolšče. Iz tega sledi za umno mlekarstvo kot poglavitno načelo, da je treba vime vsakokrat dobro in skrbno izmolziti in mleko potem premešati, da če se mleko glede vrednosti preiskuje, da se ne dobi napačni rezultat, in se tako ne pride do krive sodbe.

Veči uvoz italijanskih vin.

Kakor posnamemo iz časopisa „Oesterreichischer Agrarier“, piše se iz Rima, da je enotehnični zastopnik italijanske vlade v Reki Chiaromanie italijanskemu poljedelskemu ministerstvu poročal, da vsled tega, ker se je v primeri z lan-

skim letom pridelalo v Avstriji manj vina, nadeja se leta 1899 večjega uvoza italijanskih vin v našo monarhijo. Razen vin za krstenje popraševalo se bode tudi po lahkih, cenih vinih v neposredno uživanje.

Častna izvolitev.

O seji občinskega odbora v Gross-Gerau (v Hesiji) dne 24. decembra 1898 prijavlja „Gross-Gerauer Anzeiger“ sledeče zanimivo poročilo: „Potrdila se je prodaja izločenih kozlov in pro-

daja plemenih juncev št. 1 in 2, istotako tudi nabava dveh juncev za pleme, v to sta bila izvoljena gospoda občinska svetovalca Huss in Stein.“

Objave Raiffeisen.

Raiffeisenova posojilna društva.

Dne 21. avgusta 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno društvo v Waldu, okraj Mautern, kjer je društvu pristopilo 73 zemljiških posestnikov in obrtnikov.

Društveni okoliš obsega selski občini Wald in Treglwang.

Društveno načelstvo sestoji iz 9 članov, načelnik gospod Miha Jansenberger, posestnik v Waldu, nadzorno svetovalstvo iz 11 oseb pod predsedstvom posestnika gosp. Franca Planitzer v Treglwangu.

Za knjigovodjo in blagajničarja volil je zbor občinskega tajnika v Waldu gosp. Ferdinanda Indrischek.

Pristopnine plača vsak družtvenik 1 gld., za vsak opravljeni delež 10 gld.

Statistika: a) Najviši znesek hranilne vloge 2000 gld., b) najmanjša hranilna vloga 1 gld., c) največe posojilo 300 gld., eventualno 600 gld., d) najviša vsota izposojil 3000 gld., e) obrestno merilo za hranilne vloge 4⁰/₀, f) obrestno merilo za posojila 5⁰/₀, g) začasna brezobrestnost opravljenih deležev, h) zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Dne 4. septembra 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno društvo v Lipšu, okraj lipniški, kjer je društvu pristopilo 29 posestnikov in obrtnikov.

Društveni okoliš obsega selske občine Neutersdorf, Perbersdorf in Lipš.

Društveno načelstvo sestoji iz 7 članov, načelnik je gospod Janez Hackl, posestnik v Lipšu, nadzorno svetovalstvo iz 9 oseb pod predsedstvom gospoda Ožbalta Schober, posestnika in župana v Neutersdorfu.

Za knjigovodjo in blagajničarja izvolil je zbor gospoda Karola Schwinger, posestnika v Lipšu.

Pristopnine plača vsak družtvenik 1 gld., za vsak opravljeni delež 6 gld.

Statistika: a) Najviši znesek hranilne vloge 2000 gld., b) najmanjša hranilna vloga 1 gld., c) največe posojilo 300 gld., eventualno 600 gld., d) največa vsota izposojil 3000 gld., e) obrestno merilo za hranilne vloge 4⁰/₀, f) obrestno merilo za posojila 5⁰/₀, g) začasna brezobrestnost opravljenih deležev, h) zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Uradne vesti.

I z k a z

o živinokužnih boleznih, ki so vladale, oziroma ponehale na Štajerskem v poročevalni dobi od 21. do 27. januarja 1899.

Vlada: 1. Kužna bolezen v gobcu in na parkljih v občini Aich (2 hleva), okr. Gröbming.

2. Vranični prisad pri govedih v občini Pičgau (1 hlev), okraj Deutschlandsberg.

3. Smrkelj pri konjih v občini Spodnja Polskava (1 hlev), okraj mariborski.

4. Garje ovac v občini Mozirje (1 hlev), okraj celjski.

5. Mehurčkasti izpuščaj na spolovilih plemenih goved v občini Bukovec (2 hleva), Pokoše

in Šentovec (po 1 hlev), okraj mariborski; Šardinja (2 hleva), okraj ptujski.

6. Svinjska kuga v občinah Pobrežje (1 hlev), okraj mariborski; Kozje (3 hlevi) in Zakot (2 hleva), okraj brežiški; Voitsberg (1 hlev), okraj Voitsberg.

7. Pasja steklina v občinah Dedonci, okraj radgonski.

Ponehala je: Svinjska kuga v občini Serkovec, okraj mariborski.

V Gradcu, dne 28. januarja 1899.

Razglas.

Na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru vršil se bode v dobi od 20. do vštveši 23. februarja t.l. tečaj za hospitante (poslušalce) o kulturi in cepljevanju ameriških trt, novem nasajanju vinogradov z cepljenimi trtami, trsni rezatvi, pokončevanju trsnih škodljivcev. Predavanja vrše se predpoludne, praktične vaje

popoludne. Vsak vinogradnik se tečaja lahko udeleži brezplačno.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo štaj. deželne sadjarske in vinarske šole v Mariboru.

V Gradcu, dne 23. januarja 1899.

Od štaj. dež. odbora.

Razpis natečaja.

Na štaj. deželni poljedelski šoli v Grottenhofu podeli se s 1. aprilom služba poljedelskega učitelja. S to službo združena je letna plača 1000 gld., pravica do petih petletnih doklad po 150 gld., prosto stanovanje na zavodu in deputat 12 kubičnih metrov mehkih drv, 8000 kilogramov premoga in 40 kilogramov petroleja. Po triletnem provizoričnem službovanju sledi ob povoljni porabi definitivna namestitvev, združena s pravico do pokojnine.

Provizorični službeni čas se pri odmeri pokojnine vračuna.

Prosilci za to službo naj svoje prošnje s kratkim opisom svojega življenja, kakor tudi z

dokazom svoje starosti, domovinske pravice, svojih splošnih in poljedelskih študij in svoje dosedanje porabe kot praktični kmetovalci in odnosno kot poljedelski učitelji z napovedbo svojih družinskih razmer najkasneje do 15. februarja t.l. vložijo p.i štaj. deželnemu odboru. Na dobro prakso prosilcev v živinoreji in mlekarstvu se bode posebno ozir jemalo.

Natančnejša pojasnila daje, če se želi, ravnateljstvo dež. poljedelske šole v Grottenhofu, pošta Gradec.

V Gradcu, dne 24. januarja 1899.

Od štaj. dež. odbora.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo

od 21. do 28. januarja 1899.

Govedina, 50 kil živa teža gld. 14 50 do 15 50; teletina 58—80 kr.; svinjetina 60—80 kr.; špeh sveži 64—76 kr.; po-vojeni 62—74 kr.; surovo maslo gld. —80

do 1 40; goveje maslo gld. —90 do 1 20; žmavec 64—72 kr. za 1 kilo.

Sejm za seno in slamo od 16. do 21. januarja 1899. Na 95 vozeh bilo je 871 meterskih centov sena in na 49 vozeh 457 meterskih centov razne

slame. Bil je slabeje obiskan kakor pretečeni teden. Seno, sladko gld. 2·60 do gld. 3—, kisló gld. 2·50 do gld. 3—. Ržena slama gld. 1·70 do gld. 2·05, pšenična slama gld. 1·70 do gld. 2—, prosena slama gld. 1·56 do gld. 1·60

Živinski sejm bil je dne 26. in 27. januarja 1899. Prignali so 404 volov, 69 bikov, 373 krav, 61 živih, 486 zaklanih telet, 1888 svinj, 82 glav drobnice, — konj.

Prodali so na Spodnje Avstrijsko: 1 vola, 15 bikov, 14 krav; v gorenji Štajer:

25 volov, 7 bikov, 19 krav, — teleta; na Predarlško: 8 volov, 12 bikov, 18 krav, — telet; na Nemško: 23 vola, 7 bikov, 21 krav; na Švicarsko: — volov, — bika; na Solnograško: — volov, 2 bika, 22 krav, 2 teleta; na Ogersko: 18 volov; na Češko: 14 volov.

Hmelj.

50 kilogr. Blago Žateško mestno 1898 125—135gld., deželno (okrajno) 125—135gld., deželno (okrožno) 115—125 gld.; Ošavsko rudeče 100—115 gld., zeleno 80—85 gld.

Tržne cene na Štajerskem, drugod v Avstriji in na Ogerskem.

Mesto	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso		Ajda		Bob		Seno		Slama za posteljo		Slama za nastel		Slama za klajo		Slama sploh		
	za 100 kil																										
	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.
Celje	10	—	10	—	8	—	8	—	6	—	10	—	9	—	7	—	2	40	1	50	1	—	—	—	—	—	—
Ormož	9	50	6	50	7	—	8	—	5	50	6	50	7	50	6	—	4	—	3	—	2	80	—	—	—	—	—
Gradec	11	10	8	90	8	20	7	40	6	50	6	65	9	15	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	10	50	8	50	8	—	7	—	6	50	—	—	—	—	—	—	3	—	2	20	1	90	—	—	—	—	—
Maribor	9	80	7	80	7	—	6	40	6	40	6	40	8	10	9	—	2	40	2	50	1	50	—	—	—	—	—
Ptuj	9	50	7	50	6	50	6	50	5	80	6	—	7	50	7	50	2	20	2	40	1	50	—	—	—	—	—
Gmunden	10	—	8	75	7	50	6	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	10	—	9	15	7	40	6	66	6	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	10	80	8	80	8	—	6	50	6	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc	9	20	8	—	7	—	6	10	5	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapešt	9	62	7	97	—	—	5	86	4	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praga	10	30	8	40	8	75	6	60	6	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Salcburg	9	54	8	37	—	—	6	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vels	9	20	8	20	7	25	6	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	9	57	8	19	—	—	6	17	5	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Senjmi na Štajerskem.

Brez zvezdice so navedeni letni sejmi za blago, z eno zvezdico (*) so živinski sejmi, z dvema zvezdicama (**) sejmi za blago in živino.

Dne 11. februarja: Poličane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; Brežice (svinjski senjem).

Dne 13. februarja: Gams** v okr. Stainz; Fehring*; Geistthal* v okr. Voitsberg; Haus** v okr. Schladming; Grosslobming v okraju Knittelfeld; Videm* v brežiškem okr.; sv. Ožbalt* v slovenjegraškem okraju; Gomilica** v lipniškem okr.; St. Gallen**; Rauten** v muravskem okraju.

Dne 14. februarja: Žalec** v celjskem okr.; Ponikva** v šmarskem okr. pri J.; Wettmannstätten** v okr. Deutschlandsberg; Gröbming**; Račje (letni, živinski in konjski senjem); Sevnica**; Brežice**; Gleisdorf.

Dne 15. februarja: Bruck ob M.*; Hartberg; Arvež (senjem z drobnico); Imeno (senjem s ščetinarji) v kozjanskem okraju.

Dne 16. februarja: Breg pri Ptuj

(svinjski senjem) Podplat** v rogačkem okr.; sv. Miklavž v Savsalu** v lipniškem okr.; Gradec (senjem z govedi).

Dne 18. februarja: Poličane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; Brežice (svinjski senjem); Vozenica** v marenberškem okr.

Dne 20. februarja: Gornja Polskava** v slovensko bistriškem okraju; Bruck ob M.**; Braslovče** v vranskem okr.; Pišce** v brežiškem okr.

Dne 21. februarja: Voitsberg**; Ljutomer**; Murava*.

Dne 22. februarja: Teharje** v celjskem okraju; sv. Vid ob Vogavi** v lipniškem okr.; sv. Filip** v kozjanskem

okr.; Imeno (senjem s ščetinarji) v kozjanskem okr.

Dne 23. februarja: Breg pri Ptuj (svinjski senjem), Tržiše** v rogačkem okr.; Gradec (senjem z govedi).

Dne 24. februarja: Loče** v konjiškem okraju; Laško**; Gleichenberg** v okr. Feldbach; Irnding; Wenigzell* v okr. Vora; Knittelfeld**; Arvež**; Wildon**; Slovenska Bistrica**; Rogatec**; Kozje**; Passail** v okr. Weiz.

Dne 25. februarja: Lipnica**; Poličane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; Brežice (svinjski senjem); Slovenji Gradec*.

Dovolitve senjmov.

Občini Lipnica v političnem okraju lipniškem dovolilo se je, imeti v Lipnici osem živinskih senjmov, in sicer dne 25. januarja, dne 26. marcija, dne 25. aprila, dne 25. junija, dne 25. avgusta, dne 25. septembra, dne 25. oktobra in dne 27. decembra vsako leto.

Ob enem se je imenovani občini dovolila preložitve živinskih senjmov od ponedeljka po darovanju Gosp., 1. maja in 11. novembra vsakega leta na dan 25. februarja, 25. maja in 25. novembra vsakega leta.

<p>Naznanila sprejmejo se v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3.</p>	<p>Naznanila.</p>	<p>Cene: 1/4 stran glid. 12-40, 1/2 strani glid. 6-20, 3/4 strani glid. 3-10, 1/8 strani glid. 1-50, 1/16 strani glid. —70.</p>
---	--------------------------	--

Tovarna kmetijskih strojev Jožefa Dangl, Gleisdorf (Štajersko),

priporoča pokrite varnostne, čelnokolesne in zvonaste vitle (geplje) z varnostno pripravo, mlatilnice goniti z roko in vitlom ali silo, kakor tudi kot posebnost najnovejše jubilejske patentovane, na krogle vložene mlatilnice, izboljšane klajoreznice vsakoršne velikosti, drobilne mlince, robkače za turščico, trijerje, pumpe za gnojnice, sadne mlince z najboljšimi sivokamenimi valjarji in pocinjenimi preddrobniki, stiskalnice za sadje in grozdje s patentovanim izvornim tiskalom, diferencialne vodove stiskalnice, tudi z dvojnimi tiskalom in moštnim bičem. — Popravila, vsi nadomestni deli in rezala iz angleškega jekla k vsem strojem, kakor tudi najboljše olje za stroje se dobi tukaj.

Prodaja strojev franco na vsaki postaji, tudi na obroke in s poročtvom. — Ob gotovem plačilu ceneje.

 Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Častna diploma Gradec. ★ I. drž. nagrada Gradec.

Umetni gnoj vsake vrste

z jamčeno vsebino,
zlasti za vinograde, v katerih so se dosegli velikanski uspehi, dalje za žito, sadjarstvo in travništvo, kakor: kostne mlevke superfosfat, kostne mlevke bifosfat, kostna mlevka, žveplokisl amonijak, žveplokisl kali, rožena mlevka itd., o katerih izvrstnem učinku je mnogo potrdil na vpogled, razpošilja po najnižjih dnevni cenah

Podewils-ova tovarna fekalekstraktov

→ v Gradcu. ←

Navod o porabi in ceniki brezplačno.

Strokovno izkušeni, tehnično in trgovsko izobraženi

sirotkarski oskrbnik,

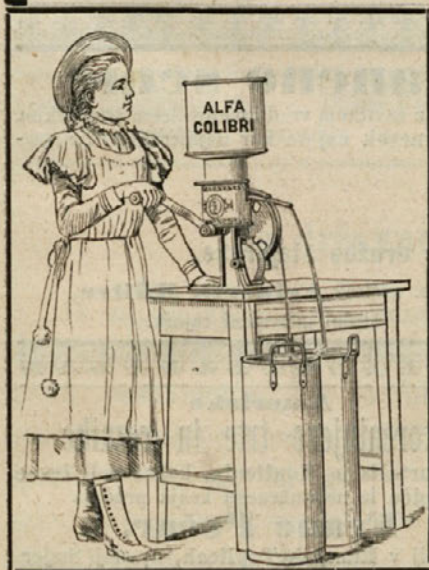
ki se je izučil v sirotkarski šoli, išče službe za voditelja večega sirotkarstva. Prepisi izpričeval in fotografija so na razpolaganje.

Ponudbe pod „U. X. 562“ na Haasenstein & Vogler A. G., Hamburg.

Alfa-Separator

Dunaj

1., Schwarzenbergstrasse 3.

Najboljše izkoriščanje mleka

z našimi svetovno znanimi

Alfa-centrifugami

in preskušeni

pripravami za mlekarstvo.

Izborne posode za razpošiljanje mleka

novoga izdelka iz jeklene pločevine.

Strokovno presojevanje, ako se to zahteva.

Naši Alfa-Colibri-Separatori

21 kilogramov teški,

za planšarstvo posebno pripravni.

Velika mlekarna v delanju:

Jubilejna razstava, paviljon „Separator“.

Dobiti po vseh knjigarnah, kakor tudi v založni knjigarni „Leykam“ v Gradcu:

Rez trsa

in

najvažniši načini trsove izgoje

posebno z ozirom na cepljeni trs.

Z 42 barvanimi slikami.

Spisal

Anton Stiegler,

strokovni učitelj na štaj. dež. vinarški šoli v Mariboru.

Cena v mapi 2 gld. 50 kr.

Stenske table za vinarstvo.

Tabla I: Cepljenje trsa z zelenimi mladikami.

Tabla II: Ameriške trte za podloge in cepljenje trsa na suho.

Prepotrebno za vsakega, ki se hoče poučiti o ameriških trtah za podlogo, o cepljenju na zeleno in suho.

Risal in sestavil

Anton Stiegler,

strokovni učitelj na štaj. dež. vinarški šoli v Mariboru.

Cena tablam 3 gld.

Dobiti v založni knjigarni „Leykam“ v Gradcu.

Prodajam **ameriške**
rezane in ukoreninjene
trte kakor tudi **I^a cepljenke**

najboljšega grozdja za vino in na mizo, oddajne v jeseni 1898 in v pomladi 1899 iz **neokuženih krajev**. Ako se želi, postrežem rad z natančno specijalno ponudbo.

Emanuel Mayr, posestnik trtnic,
Maribor ob D. na Spodnjem Štajerskem.

Ponujam za **jesensko gnojitev**
češki Tomasov fosfat

18 % skupen P₂O₅ gld. 3·20,

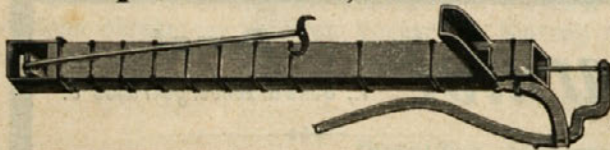
kajnit

gld. 3.— za 100 kilogr. loko Gradec.

Če se vzame celi vagon, po posebni ceni od vsake postaje.

Makso Rechnitzer,
Gradec, Annenstrasse 64.

Pumpa za vodo, stranišča in gnojnice (Patent Klings)

deluje neprekašeno najbolje, odlikovana, sesalna zaklopnica prostoležeča, ne more zamrzniti ali se zamašiti. Cene: do izlivka 3 metre dolga 14 gld., 4 metre gld. 15·50, 7 metrov 24 gld., brez zaklepa gld. 2·50 ceneje.

Jos. Klings,
Altrothwasser (avstr. Šlezija).

Izvirno rigajsko laneno seme

oddajalo se bode po zelo znižani ceni **15 kr.** kilogram z zavitkom vred kmetovalcem štajerskim.

Naročilo in za naročeno množino pripadajoči znesek naj se kar najhitreje pošlje semkaj (Stempfergasse št. 3).

Seme dopošlje se takoj.

V Gradcu, dne 15. novembra 1898.

Centralni odbor c. kr. kmetijske družbe štajerske.

Adalbert grof Kottulinsky,
predsednik.

Ces. svétnik **Friderik Müller**,
stalni generalni tajnik.

Dupavski oves za seme,

dobro znan, velikokrat premiran, od zemljedeljskega sveta posebno priporočan, zgodaj zrel, izvrsten, hektoliter 55 kg težek. Izvirni le po 5 gld. 50 kr. hektoliter pri prevzvišenost grof Zedwitz-evem prihodarstvenem uradu Duppau na Češkem.

Ameriške

ukoreninjene trte in reznike

vrste Portalis in Monticola, kakor tudi trsne cepiče iz neokuženega kraja prodaja

Franc Pečar,

nadučitelj v Rimskih Toplicah, Spodnji Štajer.

Častitim štajerskim

Raiffeisenovim društvom

se najbolje priporočajo zanesljivo

nepregorne blagajnice

iz staro sloveče

tovarne blagajnic **M. Adlersflügel**

Dunaj

I., Franz Josephs-Quai 13.

Viljem Geiger

drevesnica poleg dež. poljedelske šole Grottenhof

v **Eggenbergu** pri **Gradcu** priporoča

sadno drevje, sadne divjake, jagodičasto sadje, rože, lepotična drevesa, drevoredna drevesa špargelje, cepiče itd.

po zelo nizki ceni in le v lepi kakovosti.

— * Ceniki brezplačno. * —